

sredstva so skušena in lepi nasledki so se po skušnjah tako-le pokazali: Jedna ral negnojena travnika je dala $7\frac{1}{2}$ centa sena, jedna ral gnojena s kompostom 16 centov; jedna ral negnojena ali povlečena 15 centov, jedna ral pognojena s kompostom in vrh tega še povlečena je dala 32 centov. Po tem se morejo tudi naši gospodarji ravnati in naj si ono sredstvo izberó, katero jim je najbolj priléžno.

(Po „Gosp. listu Zagr.“)

Prizanesimo orehovim drevesom!

M. V novejšem času so začeli orehove drevesa zeló posekavati in na žage za deske in furnire prodajati. Marsiktero košato drevo pade pod sekiro, na to pa le malokdo misli, da bi namesto posekanega mlado drevo posadil. Ako se bode z orehi tako naprej gospodarilo, bode v kratkih letih lep, košat oreh na dalječ in široko bela vrana. In vendar je zdravo orehovo drevo živ kapital, ki vsako leto najmanj 5 gld. obresti vrže, tedaj representira kapital od najmanj 100 gld., za posekano bruno pa potegneš k večjemu kakih 25—30 gld. Iz tega je gotova zguba jasna. Toraj ne podirajmo po nepotrebem in lahkomiselnó orehovih dreves, ali vsaj skrbimo, da se na primernih mestih mlada orehova drevesa zasajajo. —

Sicer orehov ne gre tako zasajati kakor jablane in gruške, slive in črešnje, kajti kjer oreh stoji, tam le malokaj drugega raste, ker oreh vse drugo okoli sebe več manj zadaši. Ob travnikih toraj, njivah in vrtilih pameten kmetovalec orehov ne bode sadil.

Ali koliko je prikladnih prostorov, kder zaradi prodnatne zemlje drugo sadje ne raste ali le po velikem trudu in po neprimernih stroških. Tukaj je oreh na svojem mestu. Robovi in kraji, po katerih sad drugega drevja lahko v zgubo gre, so za nasajanje orehov prikladni kraji. Marsikteri občinski spašnik, ki je dostikrat s pičlo travo obraščen, včasih pa celó s pustim grmovjem in trnjem prek in prek preprežen, bi se lahko s košatimi orehi ponasadil, in če bi tudi le malo sada dajali, bi vendar vrednost lesa od leta do leta rastla. Toraj na take kraje gre orehe zasajati, kder je drugi pridelek iz zemlje le pičel in kder drugi krajevni vzroki drugih sadunosnih dreves ne pripuščajo. Razun tega pa je oreh tudi jedno tistih dreves, ki se iz semena prav lahko izrediti dajo in so tudi pozneje s pičlim oskrbovanjem zadovoljni. Oreh podaja kmetovalcu priliko, tudi take kraje, ki so sicer za sadjerejo ne-prikladni, si v korist in dobiček obrniti. Toraj naj kmetovalec orehov, ako mu niso na poti in drugim sadežem na kvar, po nepotrebem ne podira, in naj oreha pri letošnjem pomladanskem zasajanju dreves ne pozabi. Še enkrat, prizane-

simo orehovim drevesom in zasajajmo jih na pripravnih krajih!

Dopisi.

Iz Gradca. Ni še dolgo, kar so tukajšnji mestni očaki, graški občinski zastopniki, prosili vlado za vpeljavo splošnega civilnega zakona. Graški liberaluhi hočejo postave, vsled katere bi se moral vsakdo brez izjema civilno ženiti. Poroka v cerkvi naj zgubi svojo vezilno moč, zakon naj postane samo pogodba med ženinom in nevesto, za cerkveno postavo, po kateri je zakon le veljaven, ako se pred postavnim dušnim pastirjem in pričami sklène, se ne vpraša več.

So li naši očaki to prošnjo iz lastnega nagiba skovali, ali so le v smislu katerega svojih preliberalnih državnih poslancev ravnali, mi ni znano; pa to mi je vendar predobro znano, da je civilni zakon, posebno ako bi postal obligatoričen, (t. j., ako bi se moral vsakdo civilno poročati dati) celó nepotreben in škodljiv: več potov, več pisanja in več — stroškov. Sicer si civilni zakon želé samo taki ljudje, katerim je vera prazna beseda, ali pa taki, ki ne marajo niti za zakon niti za ženitev.

Zakaj se nasprotna stranka še do današnjega dne ni oglasila v tej zadevi, mi ni jasno. Zdeva se mi pa, da še vse dosedanje britke skušnje našim ljudem vendar niso oči odprle, in da se zopet hočejo zanašati na — Bog zna kaj. *)

Roke križem držati in se zanašati na to, da morda presvitli cesar postave potem nebi potrdili, je po mojem mnenji nevarno. Svetoval bi toraj, da se slov. ljudstvo za svoje mnenje popraša, ter da se potem svetu naznani, da nikakor nočemo postav, katere niso niti potrebne niti dobre. Povejmo vladi naravnost, da črtimo iz vsega srca vse naprave, katere bi znale vest katoličana žaliti!

Iz Celja 2. sušča. (Porotne sodbe za navadne velike hudodelnike.) Do zdaj smo v novejšem času le učene možé pred porotniki na zatožni klopi videli, kateri so s kakim spisom koga žalili; od 9. t. m. se pa začnejo porotniške sodbe za velike hudodelnike, ki po mnenji okrožnih ali deželnih sodnij 5 ali več let težke ječe zaslužijo. Rokodelci, kmetje, kramarji, oštirji z učenimi profesorji in doktorji bodo sodili, je li hudobnež kazni kriv ali ne? Za tekoče leto bilo je 352 možev po vseh krajih naše okrožne sodnije zaznamovanih, izmed katerih se za vsako četrletje drugih 36 pglavitnih porotnikov izvadlati mora. 68 je Celjanov, izmed katerih se vsakokrat 9 namestnikov odloči, ako bi eden ali jih več od prvih izostalo. Ti možje bodo imeli plačila za vsako uro hoda 1 gld., za svoje posedanje pri sodniji pa ne prejmejo nikakošne plače. Ker pa

*) Žalibog imate celó prav! Toda ljudstvo ni samo krivo. Vredn.

nekte obravnave po 2—4 dni trpijo, bodo imeli gg. porotniki razum zgube časa še tudi lastnih stroškov, in ker je denešnje dni veliko hudodelnikov, bo takih porotniških obravnav pri naši obširni okrožni sodnji do 60 vsako leto, tedaj bo tudi dežela novih velikih stroškov imela. Skušnje in zgodovina porot pa tudi kažejo, da se marsikateri hudodelnik pri porotah brez kazni zmuze, kar hudobije le pospešuje. Velika večina imenovanih porotnikov je brez vse pravoslovne vednosti, malokteri utegne tudi dovolj prebrisan biti, da spozna prave uzroke in namene, ki so hudodelnika vodili. Zopet torej nastopimo pot poskušanj, ki utegnejo v drugič pokazati, da to — ne sodi.

Iz Dravinske doline pri Monšbergu 23. sveč. (Srenjske volitve.) Volili smo 5. svečana pri srenjskem predstojniku 12 odbornikov. Da si je veliko ljudi volitve se udeležilo, je vendar pod vodstvom obč. spoštovanega in pravičnega komisarja v Ptuju, gospoda Rupnika, vse v lepem redu se zvršilo.

Tjeden potem, t. j. 12. sveč. je bila volitev srenjskega predstojnika in 3 svetovalcev. Soglasno smo odbili prvega predstojnika Turkuža, zavoljo njegove nemarnosti, ker ni imel skrbi za srenjske ceste, mostove in brvi, in smo volili umnega moža Jak. Korošca, ter upamo od njega, da nam bode omenjeno zamudo popravil in zaostale dela dovršil. Tri svetovalce morali smo trikrat voliti. Najstareji odbornik, Fr. Sagadin, je oddane volilne listke na glas bral, pri tem pa nekoliko preveč na sebe mislil. — Sagadin! od kod si pa dobil 8 glasov? 6 odbornikov pred živim Bogom priseže, da niso za te glasovali! — Zatorej moramo take ljudi, ki sami sebe volijo, v „Gospodarju“ rasglasiti, znabiti ga bo vendar kaj sram. Volitev je stvar, ki prihaja iz zaupanja. Kdor ga nima, ga s tem še manj zasluži, če se vsiljuje, in zgodi se mu po besedah sv. evangelija: „Kdor se povzdiguje, bode ponižan.“

Eden v imenu 6 monšperskih srenjskih odbornikov.

Iz Artič. (Kozé — volitev občinskega predstojnika. — „Slov. Tednik.“) Tudi pri nas, zlasti od novega leta sem, kozé hudo razsajajo. V dveh mesecih jih je 17 umrlo — kolikor večsib v celem letu komaj — in med temi 11 na kozah. — 5. preteklega meseca bila je tukaj volitev obč. predstojnika, ki je za našo stran prav vesel izid imela. Ker volilci niso bili med seboj sporazumljeni, so se glasovi zelo razcepili, dokler nista dva dobila enako veliko glasov, zmed katerih je srečka padla na poštenega in hrabrega branitelja narodne in pravne stranke in zvestega prijatelja „Slov. Gospodarja“, Jožefa Pintariča, ki je tudi pri zadnjih volitvah v državni zbor trdno kot steber stal na strani g. Kosarja in vse zapeljivce, ki so ga hoteli na nasprotno stran privabiti, junaško odbijal.

„Slov. Tednik“ se je hotel tudi pri nas vriniti, ter se je enemu krčmarju pošiljal, kateri si ga ni bil naročil. A ta, kmalo previdivši, kam pes tace moli, si je pismeno daljšnje pošiljanje prepovedal. Pač slabo blagó, ki se tako vsiluje!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Te dni pridejo v drž. zboru „verske“ postave na vrsto. Iz federalistično-konservativne kakor tudi iz liberalne stranke so se že oglasili govorniki za ali proti verskim postavam. Da se bodo za nje potegnili govorniki liberalne stranke kakor: Schaffer iz Kranjskega, Heilsberg in Carneri iz Štajerskega, Dittes z Dunaja itd., se ni čuditi, ker spadajo ti ljudje k ustavakom, privržencem sedanje ustave, ki ima „liberalizem“ v svojem programu. Da je pa med ustavake kot govornik za verske predloge zašel tudi dr. Razlag, pravnik in izšolani bogoslovec, ki bi poznati moral pravično razmero med cerkvijo in državo, to je bolj čudno. S tem je dopričano, kar smo vedno trdili, da liberalno mladoslovenstvo pelje dosledno v tabor ustavakov. Še to si toraj ubogi slov. narod izkusiti moraš, da tvoji zastopniki poderó najmočnejši steber národnosti: svobodo kat. duhovenstva, ki je vselej in povsod v prvi vrsti bilo, kder je šlo za narodni razvoj! To se ve da je ustavakom trn v peti bilo že dolgo; zatorej treba postav, ki národnim duhovnikom usta zapró in roke zvežejo, in za te postave se poteza Razlag v imenu mladoslovencev!! Radoslav, kam si zabredil! Kot nasprotni govorniki so se vpisali med drugimi gospodje: Grof Hohenwart, Greuter, dr. Pražak, župnik Pavlinovič, dr. Vitezič, kmet Bärnfeind, dr. Smolka, Herman in več Poljakov. To so možje desnega središča pod vodstvom Hohenwarta, s katerim nočejo mladoslovenci nič opraviti imeti. Iz tega tudi slepec lahko spozna, pri kateri stranki: liberalni alj konservativni da národnost še zavetja ima.

Minister trgovine odgovoril je poslancu Walterskirchen zastran železnice iz Knittelfelda čez Koroško in Štajersko do Zaprežiča, da vlada ne more postav za to železnico v tem zasedanji še predložiti. — Predlog demokrata Steudeln, da se odpravi alj vsaj bolj pravično uravna vžitnina, je bil po odborovem nasvetu zavržen; sprejel se je pa predlog, odpraviti vžitnino od stavbarskih priprav na Dunaji.

Finančni odbor je dovolil za pozidanje nove zbornice na Dunaji sedem milijonov in v ta namen že v letošnji proračun postavil $\frac{1}{2}$ milijona. Ker pa še niso štatve dragocene palače v računu, bode zbornica mnogo više stala. — Sprejeti so bili tudi proti vladi odborovi predlogi, ki obsojajo vladine določbe pri tarifah za volnate tkanine. Dr. Herbst in dr. Giskra sta finančnega in trgovinskega ministra hudo natezala, češ, da se do-